16

DISSERTATIO MEDICA INAUGURALIS, DE PARONYCHIA:

QUAM

ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex auctoritate reverendi admodum viri

D. GULIELMI WISHART, S. T. D.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Ampliſſimi SENATUS ACADEMICI conſenſu,
et nobiliſſimae FACULTATIS MEDICAE decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS
RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS,
ERUDITORUM EXAMINI SUBJICIT

EDMUNDUS KELLY, HIBERNUS.

Ad diem 29 Maii, hora locoque ſolitis.

EDINBURGI:
Apud HAMILTON, BALFOUR, et NEILL.
M, DCC, LI.

Digitized by the Internet Archive
in 2019 with funding from
Wellcome Library

https://archive.org/details/b30783355

DISSERTATIO MEDICA

INAUGURALIS,

DE

PARONYCHIA.

OBVIA plerumque, et ſenſibus ſubjecta negligimus, dum occulta magis et recondita ſedulo perſcrutamur; unde forſitan fit, quod Paronychia nulli adhuc hujus academiae juveni theſis materiam praebuit; quare, ut Senatus academici mandatis obtemperem, hujus mali curam invitus aggredior.

NON deſint, qui me rem nihili et medici ſolertia indignam aggredi exiſtiment, ut quidem vulgus id parvi facere aſſolet, hinc Latinis etiam, reduviam curare, proverbiali ſententia eſt, in re minima occupari; ſed hos monitos velim, ſaeviſſima ſymptomata hunc morbum comitari; dolores acutiſſimos, febres, convulſiones, deliria, oſſium caries, gangraenam, ſphacelum, et hinc ipſam periclitari vitam: praeterea partes quas hoc malum occupat, ſi non ad naturalem, ad vitam tamen civilem et domeſticam inſtrumenta ſunt perquam neceſſaria, quae rite valere ſummopere intereſt.

Collectio puris ad extrema vel phalangas digitorum, cum ſymptomatibus cuivis phlegmoni propriis, vocatur Paronychia.

Hunc morbum adeſſe pronunciamus, ſi tumor renitens, durus, ruber, cum igneo ardore, dolore punctorio, et pulſatione, febre plerumque comite, extrema digitorum invadit: notandum tamen eſt, digitum vix tumere, ſi materia morbi profundius haereat. Exinde apparet, hic adeſſe omnia inflammationis ſigna; ratio, quare intenſior urgeat dolor, ex peculiari partium fabrica, quae materiei diſtendenti haud facile cedunt, praeſertim petenda eſt. Quidni autem digiti ſenſu acutiori donentur, quum ſint quaſi organa tactus, et inſtrumenta quae corporibus, ad eorum qualitates explorandas, admovere ſolemus?

Hoc malum oriri poteſt a cauſa interna, humore ſcil. tenui, acri, ſeroſo, huc depoſito, membranas, tendines, et oſſa corrodenti; multo frequentius autem ab externis originem ducere videtur, ab aciculis puta, ſpinis ſeu feſtucis in digitum depreſſis, necnon a contuſione, contritione, rebuſque id genus quamplurimis.

Varia hujus morbi ſedes occaſionem dedit varias pro ſitus diverſitate ſpecies conſtituendi; nec immerito, cum hinc clarius pateſcit indoles mali, pro varia partium, quae affliguntur, conditione, magis aut minus ingraveſcunt ſymptomata, et diverſa inſtituitur medendi ratio.

Ut

Ut multiplices diviſiones evitemus, tres tantum ſpecies ponere commodius videtur.

Prima ſpecies eſt, ſi non niſi cutis aut pinguedo, vel ſub ungue, vel juxta eundem poſita (intactis partibus tendinoſis et oſſeis) vitium continet.

In initio, pars affecta leviter, cum duritie quadam, ſed abſque doloris tamen, ſaltem fortioris ſenſu, tumet; mox rubedo cum inflammatione, pulſatione atque doloribus ſeſe oſtendit: haec, ſi non ab intempeſtivo, non ſolum medicamentorum, verum et chirurgicarum operationum uſu, reddatur maligna, malique moris, periculo vacat, facillimeque curatur. Materiae peccanti exitus concedatur per cataplaſma, emolliens et ſuppurativum, diachylum, cum gummis, ſimileve aliud, ut materiae vitioſae locus magis conſpicuus fiat, et ſi cuticula craſſior vel durior ſit, minori cum dolore pars affecta ſcalpellum ſuſcipiat.

Non raro accidit, quod materia ſub ungue latet; in hoc caſu, etſi primi ſit generis, pus cito corrodit tendinem extenſorem digiti, et cruciatus creat intolerabiles, ni mox reſcindatur, vel ſaltem pars, ſub qua haeret materies nociva, et apta adhibeantur linimenta.

Hildanus [a], tutiſſimum atque promptiſſimum Paronychiam curandi modum ſequentem, quem ſaepe cum felici ſucceſſu tentavit, tradit: primo quidem digitum lacte vaccino,

[a] Cent. 1. obſ. 97.

vaccino, in quo flores chamaemeli, meliloti, ſem. foenigraeci et cydoniorum incocti ſunt, aliquamdiu fovet; deinde ſuperficiem cutis (ubi dolor) paulatim diſſecat; abraſa cute, maculae quaedam rubicundae apparebant, quibus ſcalpello inciſis, guttulam unam aut alteram aquae rufae ſub cute invenit; illa evacuata, linteum madefactum aqua vitae ubi nonnihil theriacae diſſolutum erat, applicuit: his ſtatim ſedatus eſt dolor, atque hoc unico remedio altero die ſanatus fuit digitus.

Secunda Paronychiae ſpecies eſt, ſi nervea tendinum flexorum involucra, vel ipſi tendines digitis flectendis deſtinati hoc vitio laborant.

Hanc ſpeciem tumor plerumque (nullus enim ſi tendinis vagina interius magis quam exterius inflammatione infeſtatur) inflammatio inſignis, cum dolore acutiſſimo, febris non levis, convulſiones, et deliria, non raro comitantur.

Etsi a variis auctoribus pro certa prognoſi habetur in Paronychia, eo atrocius malum futurum, quo altius haeſerit; nulla tamen hujus morbi ſpecies hac magis funeſta videtur, nec ſaevior ulla; tot ſuperveniunt mala graviſſima; gangraena ſaepe ſubſequitur, et articulus digitorum unus, vel duo, vel totus perit: quandoque materia acris ſeſe inſinuans ſub tendinoſa expanſione, quae in vola manus eſt, et muſculi palmaris productio, ſub ligamento tranſverſo, et annulari, ad carpum colligitur, et abſciſſum formare ſolet: nec raro univerſum brachium, ad internum

oſſis humeri condylum, quo muſculi digitorum flexores originem habent, occupat inflammatio; ad ſummum uſque humerum extendit, et ad glandulas axillares quae inde tumeſcunt, terminatur; cubitus denique cum humero adeo mirifice quandoque intumeſcit, ut Garengeotio teſte, femoris amplitudinem adaequet.

In hoc caſu, ratio ſuadet, ut larga inſtituatur venaeſectio ad inflammationem ſedandam; adhibeantur et cataplaplaſmata emollientia, ſed perita chirurgi manu cura perficienda eſt; nulla expectanda eſt ſuppuratio, omnis enim mora periculoſa eſt; ſed pars ſecundum longitudinem ita concidatur, ut in ipſam uſque tendinis vaginam plaga penetret, altius etiam infligenda, donec ipſe mali fundus detegatur, et vera noxae ſedes in conſpectum prodeat. Aliquando tamen neceſſe eſt, ſymptomatibus adhuc ingraveſcentibus, ut elevetur tendo vitiatus, et ſupra ligamentum annulare leviter intenſum, ad partem carnoſam diſcindatur; ligamentum etiam annulare, ſi maxime inflammetur, et graves excitet dolores, diſcindi debeat, et hinc mire levatur aeger: refert Garengeotius, hominem, cujus malum ita deſperatum hic viſum, ut chirurgorum alii brachium reſcindendum, alii praeſentiſſimum mortis periculum pertimeſcendum eſſe judicaverint, diſſecto ligamento tranſverſo, mirum quantum feliciter atque celeriter hac ratione priſtinae ſanitati fuiſſe reſtitutum. Cautela perquam neceſſaria hic animadvertenda eſt, ut ſedulo flexa teneatur manus; hac ratione enim ligamenti vulnus glutinabitur,

et reſtituetur motus: ſi vero imprudenter extendatur, e loco proſiliunt tendines, ſub ligamento poſiti, et inutilis evadit manus.

Tertia denique Paronychiae ſpecies, perioſteum, teneram iſtam et ſenſilem membranam, vel os ipſum, vel utrumque afficit.

Haec ab altera Paronychiae ſpecie, non ſolum ſitu differt, ſed in hoc praecipue, quod nullus tumor, nulla externa apparent inflammationis ſigna, nec cuticula alieno dehoneſtatur colore; dolorem acutiſſimum profunde ſitum, quaſi in oſſis ſubſtantia miſerabilis ſentit aeger; et omnia ſymptomata, quae a graviſſimo dolore pendent, ſuperveniunt; ad brachium vero non extendit inflammatio, nec ad condylum humeri internum, cum ſit in ſecunda ſpecie, ſentitur dolor: infauſta tamen in hoc caſu datur prognoſis, tantus ſit dolor, tam urgentia ſymptomata, caries non raro invadit oſſa, et ultimus articulus penitus excidit, praecipue oſſe primum affecto: ſi vero a perioſteo communicatur malum, levis expectanda eſt exfoliatio, et phalanx conſervari poteſt; quod quidem rarius contingere crederem: Celeberrimus Van Swieten [a] haec habet verba; "Quam "cito autem a perioſteo affecto deſtrui poſſit vitalis in oſſe "fabrica, imprimis patet in Paronychia, quando nempe "validiſſima inflammatio in perioſteo, ultimam phalangem "digitorum tegenti, naſcitur, cum dolore intolerabili; vix "enim per paucas horas duravit tale malum, quin ſidere-

"tur

[a] Pag. 926. de morbis oſſium.

" tur integre ultima phalanx, et poſtea cadat." Et olim monuerat Ariſtoteles, [a] Siderari oſſa ſuis membranis ſpoliato, ψιλέμενα τὰ οςᾶ τῶν ὑμένων, σφακελίζει.

Quod ad curationem attinet, praeſtantiſſimum auxilium in ferro poni debet; ad os uſque gnaviter infligatur vulnus; quo nudato, etſi parva copia effluat humor, remittunt tamen utplurimum ſymptomata: nullius fere momenti videtur cautio a nonnullis data, qui alterutro lateri, neutiquam ad mediam articulorum partem, ſcalpellum admovendum ſtatuunt, ne muſculi perforantis tendo laedatur; iſte enim tendo ad medium extremi articuli nunquam attingit, ſed primae ejus parti inſeritur. Et digitum hic tuto incidi poſſe, multiplici experientia patet: eo facto, vulnus eadem ratione, ac in oſſium vulneribus fieri ſolet, per adhibitam myrrhae vel ſuccini eſſentiam, vel et per balſamum Peruvianum, decenter glutinatur.

Celsus [b] de vitiatis oſſibus curandis agens jam dixerat. Oportet autem ante omnia os nudare, ulcere exciſo; et ſi latius eſt ejus vitium, quam ulcus fuit, carnem ſubſecare, donec undique os integrum patefiat: tum id, quod pingue eſt, ſemel iterumve ſatis eſt admoto ferramento adurere, ut ex eo ſquama ſecedat, aut radere, donec jam aliquid cruoris oſtendatur, quae integri oſſis nota eſt; nam neceſſe eſt, aridum ſit id, quod vitiatum eſt.

[a] De hiſt. animal. lib. 3. cap. 13. in fin.

[b] Lib. 8. cap. 2. p. 508.

FINIS.